

Haakon Flemmen (kulturredaktør) | Astrid Hygen Meyer (red.sjef)
Jonas Brække | Guri Kulås | Dag Eivind Undheim Larsen | Mari Brenna Vollan
kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

DE UTVALGTE:

Oppløst offentlighet?

Historien om det moderne er en historie om spesialisering og fragmentering. Klassekampen inviterer til debatt om offentlighet i oppløsning i morgen på Kulturhuset kl. 18.30. Inspirert av Brand er tittelen «når alt blir stykkevis og delt», og vi kunne kanskje også omskrevet Marx, «all that's solid melts into internet». Som forberedelse trekker vi her fram tre bøker som stiller spørsmål om kultur- og debattarenaer i samfunnet.

Den obligatoriske referansen er Jürgen Habermas' «**Borgerlig offentlighet**», med sin avslørende undertittel; **dens framvekst og forfall**. Habermas er kjent for å framheve den litterære kritikken som prototypen på en borgerlig offentlighet, og vektleggingen av offentligheten for demokratiske verdier.

Sosiolog Jan Frode Haugseth (HiST) har med sin korte og nyanserte «**Sosiale medier i samfunnet**» funnet veien til flere pensumlister. Her drøftes de politiske og demokratiske utfordringene som oppstår med sosiale mediers framvekst. Til slutt kan Pål Norheims «**Oppdateringer**» nevnes som et godt eksempel på tekster som har blitt publisert i både sosiale medier og tradisjonelle. Kan det brukes som eksempel på at det er innholdet som avgjør?

Pål Halvorsen

INTERNASJONALEN: Den danske tv-kanalen DR3 vil vekke debatt om materialisme gjennom å kle av ungdommer. «Klædt av» heter det nye samfunnsprogrammet, der fire personer legger alle eiendeler i en konteiner, for så å måtte gå naken rundt. En gang i døgn får de hente en ting ut fra konteineren. – Det er noe symbolsk i å la de medvirkende begynne uten noe som helst, inklusive tøy, forklarer kanalsjef Irene Strøyer til Berlingske. **TÅ**

NOTERT:

Dødshjelpfilm til topps

Den danske dramafilmen «I dine hender» vant Dragon Award som beste nordiske film under filmfestivalen i Göteborg. Filmen er regissert av Samanou Acheche Sahlstrøm, og forteller historien om en kvinne som reiser sammen med en døds syk mann til en klinikk i Sveits, hvor han skal få hjelp til å ta sitt eget liv. Prispremien er på én million svenske kroner. «The Look of Silence», som er en oppfølger til Oscarnominerte «The Act of Killing», vant dokumentarklassen.

Tina Åmodt

Naboer raser mot Bjarne Melgaards hus

Strid om

Byantikvaren synes Bjarne Melgaards planlagte «dødsbolig» er så interessant at etaten vurderer å gi dispensasjon fra Munchfredningen av tomta. Men naboene protesterer.

ARKITEKTUR

Av Tina Åmodt

Atelier utformet som to hundehoder. Underjordisk svømmebasseng. Fasade av svartbrent, forkullet eik. Og et tårn på tolv meter.

Dette blir realitetene om kunstner Bjarne Melgaard og arkitektkontoret Snøhetta får klarsignal til å bygge «A House to Die In» – en fusjon av kunstverk og bolighus, som etter planen skal bli Bjarne Melgaards hjem i Oslo.

Men tomta som Melgaard ønsker å leve, jobbe og dø på, ligger på Kikutkollen, like ved Edvard Munchs atelier og tidligere bolig på Ekely.

En del av kollen er i dag fredet for bevaring av Munchs nærmiljø. Eikeskogen som finnes her, er motiv i flere av Munchs bilder.

Den andre delen av området er regulert for friluftsliv.

Deler av Melgaards hus skal ligge inne i den fredede sonen. Kunstnerneboer, andre privatpersoner og ansatte i områdets barnehage har protestert kraftig siden byggeplanene ble kjent. De frykter at området skal bli både ødelagt og utilgjengelig for offentligheten.

Heller ikke Bymiljøetaten i Oslo anbefaler utbyggingen.

Men Byantikvaren stiller seg positiv til prosjektet, og vurderer å tillate byggestart – og å gi dispensasjon fra fredningen, under visse forutsetninger.

– Kunstnerisk opplevelse

– Vi mener at konseptet er interessant, sier byantikvar Janne Wilberg til Klassekampen.

– Vi ser det som positivt at prosjektet tilbyr en opplevelse for dem som ferdes i dette området. Dette er jo en kunstnerisk opplevelse. Men vår oppgave er ikke å bedømme

MELGAARD+MUNCH? Bjarne Melgaard, som nå stiller ut bilder sammen med

FAKTA

«A House to Die in»:

■ Arkitektkontoret Snøhetta og kunstner Bjarne Melgaard startet i 2011 samarbeidet med prosjektet «A House to Die In».

■ Huset er tredelt, og består av et delvis underjordisk hovedhus, atelier og tårn.

■ Melgaard ønsker å bygge huset på Kikutkollen like ved Munchs Ekely. Flere av Munchs motiver er hentet fra området, og deler av kollen er derfor fredet. Melgaards hus vil ligge delvis inne i fredningssonen.

det, men å se på hvilke konsekvenser byggingen får for kulturminneverdiene.

Byantikvaren har over lengre tid vært involvert i søknadsprosessen, og har blant annet forlangt en reduksjon av «dødsbusets» tårn, som opprinnelig skulle rage 16 meter over bakken.

– Det er en avveining hvor stort anlegget kan være før det kommer i konflikt med

kulturminneverdiene i det fredede området. Det vi har vært mest kritiske til er det 16 meter høye tårnbygget, så vi har hatt et dialogmøte med eieren og fått presentert et alternativ på tolv meter. Det er innenfor tålegrensen, sier Wilberg.

Redd for Munch-rasering

For flere av naboene er tålegrensen overtrådt uansett

prosjekt ■ Byantikvaren vurderer å tillate bygging på fredet grunn

«dødsboligen»

Edvard Munch på Munch-museet i Oslo, får hard motstand mot sitt nye byggeprosjekt.

tårnhøyde.

Mange frykter at Kikutkollen vil bli drenert og vegetasjonen ødelagt av de underjordiske utgravningene, ifølge brev sendt til Oslo kommune.

Thor Sandborg, som bor i en av Ekelys kunstnerboliger, avviser også at huset vil være en kunstnerisk berikelse for nabolaget, som huser Nord-Europas største kunstnersamfunn.

– Hadde det bare vært det. Men dette kommer til å se ut som en svart bunkersliknende bygning uten vinduer, og det vil jo bare se trist og deprime-

Julia Vance, kunstnernebo

Janne Wilberg, byantikvar

rende ut, sier han til Klassekampen.

Nabo Julia Vance, som er bildehogger, mener at husets utforming er av mindre betydning. Hun er i stedet skeptisk til at man i det hele tatt vurderer å gi dispensasjon til bygging.

– Hva er verdien av fredning med totalt byggeforbud når den kan gjøres om på? Uansett om det er berømte kunstnere og arkitekter som vil bygge eller ikke, så er området fredet, sier hun.

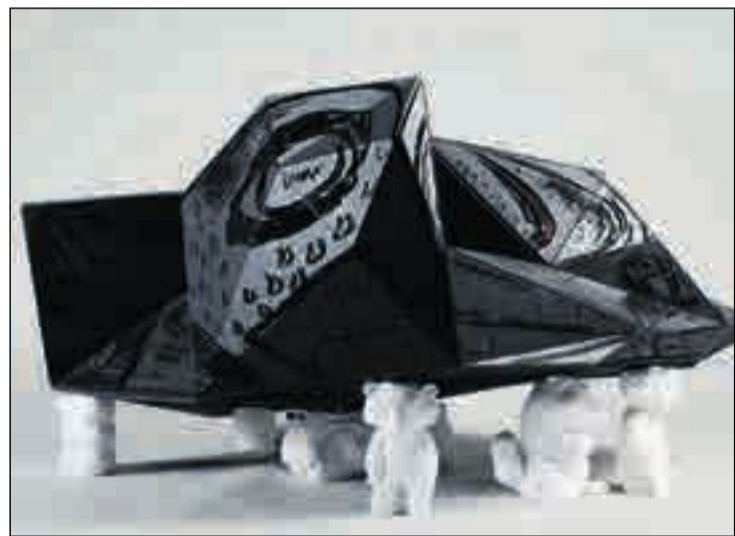
Vance godtar heller ikke argumentene om at byggeprosjektet vil gi forbigående en positiv opplevelse.

– Mener man at det er en berikelse for det norske folk å bygge et bolighus på et fredet kulturminneområde? Det er ikke et museum, det er et bolighus. Det er ikke sånn at allmennheten får komme inn og oppleve noe der, sier Vance.

Dessuten, mener Vance, vil et byggeprosjekt bety ytterligere rasering av arven etter Edvard Munch.

– Man må tenke tilbake. Allerede har vi jevnet Munchs bolighus på Ekely med jorden. I utlandet bare himler de med øynene over at det går an kvitte seg med noe som er ugjenkallelig. At vi ikke har lært av det der! Skal vi nå fortsette å skule bort det vi har igjen av Munch, også hans fredede naturmotiver? Man burde skamme seg, sier Vance.

Stiftelsen Edvard Munchs

BOLIGDYSTOPI: Kunstner Bjarne Melgaard har i samarbeid med Snøhetta tegnet den omstridte boligen «A House to Die In».

PÅ USIKKER GRUNN: Melgaard ønsker å bygge boligen på fredet grunn på Kikutkollen i Oslo, like ved Edvard Munchs vinteratelier på Ekely.

atelier på Ekely er også negative til utbygging av Kikutkollen.

– Vår konklusjon fra siste styremøte er at det er uforenelig med fredningsformålet å bygge ut kollen, sier styremedlem Elisabeth Blichfeldt i en kommentar.

Skal sikre skogen

Byantikvar Janne Wilberg forsikrer at bevaring av vegetasjonen i området er en forutsetning om Byantikvaren skal gi sitt endelige ja.

– Vi har bedt om mer dokumentasjon om geologien og vegetasjonen. Skal man grave, må man reetablere den tilstanden som var der før. Trær og vegetasjon skal kunne vokse og trives, sier Wilberg.

– Hvorfor åpne i det hele tatt på et fredet område?

– Fredning er ikke glassklokkebevaring. Huset er et tredelt anlegg, en del ligger utenfor fredningsområdet. Der er

det lov å bygge. Så er det spørsmål om å videreutvikle innenfor fredningsområdet, så sant det ikke er i konflikt med formålet for fredningen, sier Wilberg.

Hun minner om det ikke er uvanlig å gi dispensasjon til bygging på fredede områder.

– Men flere vil ikke få bygge her. Dette er tålegrensen.

Dersom Byantikvaren sier ja til byggestart for Melgaard, kan man likevel klage inn saken til Riksantikvaren.

– Er det ikke sannsynlig at

«Skal vi nå fortsette å skule bort det vi har igjen av Munch?»

JULIA VANCE

Riksantikvaren kommer inn og sier nei?

– Jeg kan ikke forutse hva de vil mene.

Men vi vet at også Riksantikvaren er opptatt av at det skal være god utvikling også av fredede anlegg, avslutter Wilberg.

Bjarne Melgaard ønsker ikke å kommentere saken.

tinaa@klassekampen.no